

مطالعه تطبیقی قوه قاهره و فراستریشن در حقوق ایران و انگلستان

حمیده رهسپار

کارشناس ارشد حقوق خصوصی

چکیده

عامل فعل زیان‌بار در صورت اثبات شرایط و ارکان مسئولیت ملزم به جبران خسارت وارده می‌باشد. البته عامل ایجاد خسارت همیشه فقط عامل فعل زیان‌بار نیست، بلکه عوامل و اسباب دیگری هم در ایجاد خسارت سهیم بوده و اثر گذارند. احراز سبب خارجی گاه مانع انتساب تقصیر به خواننده می‌شود و گاه رابطه‌ی سببیت میان تقصیر خواننده با خسارت را قطع می‌کند. بارزترین مصادیق سبب خارجی، قوه‌ی قاهره می‌باشد. در برخی قوانین کشورمان به صراحت یا به اشاره، اصطلاح قوه‌ی قاهره استفاده شده است. قوه‌ی قاهره شاید به دو صورت در وقوع خسارت نقش داشته باشد: ۱- علت منحصر وقوع حادثه ی زیان‌بار باشد ۲- یکی از اسباب ورود خسارت باشد. در هر یک از این دو حالت قوه‌ی قاهره تأثیر ویژه بر رفع مسئولیت مدنی دارد. به عنوان مبانی فقهی قوه‌ی قاهره می‌توان از قاعده‌ی لاضرر، نفی عسر و حرج و استیمان یاد کرد. این تحقیق به بررسی تأثیر قوه قاهره بر مسئولیت غیر قراردادی می‌پردازد. حقوق مدرن انگلستان در جهت مواجهه با این پیش آمدهای احتمالی و حل آنها دکتترین عقیم مانند تعهدات تجاری^۱ را توسعه داده متحول نموده است.

واژه‌های کلیدی: قوه قاهره، فراستریشن، غیرقابل پیش بینی، غیرقابل اجتناب، رفع مسئولیت مدنی، سقوط تعهد

^۱ -frustration

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۶، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹، صفحات ۳۶۳-۳۵۱